

*Kinnitatud direktori 02.02.2026
käskkirjaga nr 37*

*Muudetud direktori 08.09.2026
käskkirjaga nr 239*

TARTU RAATUSE KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Tartu Raatuse Kooli (edaspidi „Kooli“) õppekava kehtestatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ §17 lg 2 ja Vabariigi Valitsuse määruse „Põhikooli riikliku õppekava“ §24 alusel.

SISUKORD

Õppekava eesmärk ja tähendus.....	4
Õppekava eesmärk ja tähendus kooli õppetöö alusdokumendina.....	4
1. Kooli väärtused ja eripära.....	6
1.1. Kooli juhtimine.....	6
1.2. Visioon, põhiväärtused, sihiseade.....	6
1.3. Eripära.....	7
1.4. Loovuse ja kriitilise mõtlemise arendamine.....	9
2. Õppimise ja õpetamise käsitus.....	10
2.1. Pedagoogiline alus.....	10
2.2. Õppimisoskused ja metakognitsioon.....	11
2.3. Teema- ja projektipõhine õpe.....	12
2.3.1. Teema- ja projektipõhine õpe kui lõimimise meetodid.....	12
2.4. Üldõpetus ja ainetevaheline integratsioon.....	13

3. Õppe- ja kasvatuseesmärgid, läbivad teemad, lõiming, pädevused.....	14
3.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid.....	14
3.2. Läbivad teemad.....	14
3.3. Lõiming kooliastmeti.....	17
3.4. Pädevuste kujundamine.....	18
3.4.1. Kooliastmetes taotletavad pädevused.....	21
4. Õppekeskkond.....	24
5. Õppekorraldus.....	26
5.1. Kooli eripärast lähtuv õppekorraldus.....	26
5.2. Õppevormid.....	27
5.3. Kodutöö põhimõtted.....	28
5.4. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted.....	29
6. Õppimise tagasisidestamine ja kooli lõpetamine.....	30
6.1. Õppimist toetava tagasisidestamise ja hindamise alused.....	30
6.2. Tagasiside vaidlustamine.....	33
6.3. Järelevastamine.....	34
6.4. Kokkuvõttev tagasisidestamine.....	34
6.5. Õppekavavälise õppetöö arvestamine koolis läbitava õppe osana.....	35
6.6. Käitumine ja hoolsus.....	36
6.7. Kooli lõpetamine.....	37
7. Kaasav õpetamine.....	39
7.1. Kaasava hariduse põhimõtted.....	39
7.2. Tugisüsteem.....	39
7.3. Kaasamine.....	40
8. Kooliväline ja kogukondlik õppimine.....	42
8.1. Huviringid ja loovtegevused.....	42
8.2. Koostöö kogukonnaga.....	43
8.3. Rahvusvahelised projektid ja õpiränded.....	44
9. Õppekava elluviimine ja arendus.....	45
9.1. Õppekava rakendamine.....	45
9.2. Paindlikkus muutuvates oludes.....	45

10. Tunnijaotusplaan.....	47
Lisa 1. Liikluskasvatuse üldised põhimõtted kooliastmeti.....	48
Lisa 2. Tunnijaotusplaani tabel.....	49
Lisa 3. Kasutatud allikad ja soovituslik kirjandus.....	50

Õppekava eesmärk ja tähendus

Õppekava eesmärk ja tähendus kooli õppetöö alusdokumendina

(1) Kooli õppekava on direktori poolt kehtestatud ühine alusdokument kogu kooliperele, milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks ning selgitatakse kooli eripära ja suunitlusi.

(2) Kooli õppekava uuendatakse ja täiendatakse pidevalt. Õppekava muudatusettepanekuid saavad teha nii õpilased, lapsevanemad, töötajad kui teiste huvirühmade esindajad. Muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

(3) Õppekava koosneb üldosast, ainevaldkondade kavadest ja ainekavadest, mis on koostatud klassiti ja õppeaineti ja leitavad kooli õppekava veebikeskkonnas kooliastmete juures.

(4) Õppekava üldosas antakse ülevaade kooli väärtustest ja eripäradest, õppimise ja õpetamise käsitusest, õppe- ja kasvatusesmärkidest, läbivatest teemadest, lõimingust, pädevustest, õppekeskkonnast ja -korraldusest, õpitulemuste tagasisideestamisest ja kooli lõpetamise tingimustest, kaasavast õpetamisest, koolivälisest ja kogukondlikust õppimisest ning õppekava elluviimisest ja arendusest. Õppekava üldosas esitatakse tunnijaotusplaan aineti ja klassiti.

(5) Ainekavades on ette nähtud, et õppeainete õpitulemused ja õppesisu, sealhulgas praktiliste tööde loetelu esitatakse õppeainete kaupa klassiti. Üldõpetuse õpitulemused esitatakse klassiti nii, et nendes kajastuvad kõikide lõimitud õppeainete õpitulemused. Kooli ainekavades esitatakse:

- õppe üldeesmärgid - miks õpime?;
- kooliastme lõpuks taotletavad teadmised-oskused-hoiakud ja oodatavad õpitulemused - milliste tulemusteni jõuame kooliastme lõpuks?;
- oodatavad õpitulemused klassi lõpuks - milliste tulemusteni jõuame klassi lõpuks?;
- õppe sisu (teemad ja alateemad) - mida õpime?;
- meetodid ja praktilised tegevused - kuidas õpime?;
- hindamise erisused - kuidas hindame?;

(5) Üldpädevuste arengu toetamine, läbivad teemad ja lõiming on kirjutatud lahti ainevaldkonniti iga kooliastme juures. Kooli õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:

- Humanitaarteaduste- ja kunstide valdkond: eesti keel, kirjandus, EK II keel, võõrkeel (sh

C-keel ringitunnina), muusika, kunst, draamaõpetus, I KA loovaine, tehnoloogia, käsitöö- ja kodundus

- Loodus- ja täppisteaduste valdkond: matemaatika, loodusõpetus, bioloogia, keemia, füüsika, geograafia
- Sotsiaalteaduste valdkond: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskond
- Liikumisvaldkond: liikumisõpetus
- Üldõpetuse valdkond: I KA eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus

1. Kooli väärtused ja eripära

Oleme Tartu linna munitsipaalkool, mille õppetöö toimub eesti keeles. Kooli teeninduspiirkonnaks on põhiliselt Ülejõe ja Raadi-Kruusamäe linnaosad. Koolikorraldust reguleerivad dokumendid on kättesaadavad kooli kodulehel ning kooli kantseleis paberkandjal.

Meie avatud ja haridusuuenduslik kool pakub kõigile õpilastele võimetekohast ja kvaliteetset õpet, mis valmistab ette õpingute jätkamist ja väärikat toimetulekut. Oleme turvaline, õppiv, koostöine, professionaalne ja pidevat arengut väärtustav kogukond.

1.1. Kooli juhtimine

Kooli juhitakse 10-liikmelise juhtkonna ühiste otsuste ja laiapõhjalise juhtimise kaudu. Omavaheline tööjaotus on juhtkonnas valdkonniti kokku lepitud. Kolme kooliastme tööd juhivad direktori käskkirjaga määratud juhid, kelle tööülesanded on sätestatud vastava ametijuhendiga, mille on kinnitanud direktor ja teinud nähtavaks ka õpetajatele. Õpetajad on kooli juhtimisse kaasatud läbi õppenõukogu, töökoosolekute ja hoolekogu. Õpilased on kooli juhtimisse kaasatud õpilasesinduse tegevuste ja hoolekogu kaudu, lapsevanemad läbi hoolekogu.

1.2. Visioon, põhiväärtused, sihiseade

(1) Kooli visioon on isiksuse igakülgne areng, mille toetamiseks rakendatakse nüüdisaegseid õpimeetodeid ning tehnoloogia võimalusi. Huvitegevuse ja tugiteenuste mitmekesisus ning kvaliteet avardavad õpikogemust ka väljaspool ainetunde. Oleme parim avatud õpikeskkond, mis pidevalt muutub.

(2) Kooli põhiväärtused on tõekspidamised, millest organisatsiooni liikmed oma tegevuses lähtuvad. Põhiväärtuste kujunemise aluseks on üldinimlikud ja ühiskondlikud väärtused ning Eesti Vabariigi põhiseadus, ÜRO inimõiguste deklaratsioon ja Lapse õiguste konventsioon (Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, 1989). Meie põhiväärtused:

- Turvalisus. Turvaline keskkond on õppimise ja arengu eeldus. Meie eesmärgiks on tagada nii füüsiline kui ka vaimne turvalisus kõigile kooli kogukonna liikmetele. Koolis tegutseb tugispetsialistide meeskond, kelle poole saab pöörduda iga koolipere liige. Märkame ja anname teada vaimset või füüsilist tervist kahjustavatest olukordadest, tegeleme ennetusega. Teeme aktiivset koostööd nii politsei kui ka veebikonstaabliga.
- Koostöö. Tulemuslik koostöö toetab ühiseid eesmärke. Peame oluliseks avatud ja partnerlusel põhinevat koostööd õpilaste, kodu ja kooli ning kolleegide vahel, et leida parimaid lahendusi õpilaste toetamiseks. Korraldame klassiüritusi, viime läbi arenguvestlusi ja kutsume kogukonna liikmeid kooli oma eriala tutvustama.

- Arengule orienteeritus. Väärtustame iga õpilase ja töötaja motivatsiooni, uudishimu ning tahet ennast arendada ja õppida. Kool toetab nii isiklikku arengut kui ka õpiväljundite saavutamist. Märkame andekaid, soosime osalemist mitteformaalses õppes, sh välisprojektides.
- Professionaalsus. Kvaliteetne haridus põhineb pädevusel ja eeskujul. Väärtustame õpetajate professionaalsust, kaasaegsete õppemeetodite kasutamist ning isiklikku eeskuju. Õpetajad tegelevad järjepidevalt enesearenduse ja refleksiooniga. Võimaldame õpetajatel jätkata oma haridusteed töö kõrvalt.
- Lojaalsus. Usaldus ja pühendumus tugevdavad koolikogukonda. Ootame ja väärtustame kooli ühiste eesmärkide ja väärtuste toetamist ning pühendumist oma tööle ja koolile. Peame kinni konfidentsiaalsuse põhimõtetest ja suhtleme lugupidavalt, räägime koolist head.
- Traditsioonid. Kooli ajalugu ja traditsioonid loovad ühtekuuluvustunnet. Hoiame ja edendame kooli pikaajalist kultuuri ja väärtushinnanguid edasikandvaid traditsioone. Tunnustame Kuu Tegijaid, korraldame aktuseid, kontserte ja erinevaid üritusi, tähistame õpetajate päeva. Detsembri alguses tähistatakse kooli sünnipäeva kogukonda hõlmavate tegevustega. Jõulude ajal toimub kogu kooliperele mõeldud jõululaat.

(3) Kooli sihiseade on kasvatada enesekindlaid, koostööd väärtustavaid ja oma õpiteed juhtivaid õpilasi. Õppija on põhikooli lõpuks:

- saavutanud iseseisva, motiveeritud, ajas jätkusuutliku ja enastjuhtiva õppija taseme;
- huvitatud maailmast, ettevõtlik, kriitiliselt mõtlev ja elus hakkama saav;
- arenenud õppekavas kirjeldatud üldpädevustes ja baasoskustes IKT vahendite kasutamisel, koostöövõimes, võõrkeeltes, jne.

1.3. Eripära

(1) Üldõpetus

1.-3. klassides toimuvad üldõpetuse tunnid, milles keskendutakse kokkulepitud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde. Üldõpetuse alla arvestatakse eesti keele, matemaatika, loodusõpetuse ja inimeseõpetuse õppeaine. Üldõpetusest eraldiseisvalt toimuvad liikumisõpetuse, muusikaõpetuse, loovaine, võõrkeele ja draamaõpetuse tunnid, mida lõimitakse võimalusel üldõpetusega.

(2) Juhendatud iseseisva õppimise päevad

Kõikides klassides viiakse läbi juhendatud iseseisva õppimise päevi, mille mahu, eesmärgid, sisu, toimumisajad ja hindamisalused planeerivad õpetajad kooliastmeti. Üldjuhul toimuvad juhendatud iseseisva õppimise päevad kord kuus. Õpilastele lisatakse Stuudiumisse lõimitud ülesanne kogu koolipäevaks, mida hiljem tagasisidestatakse. Õpe toimub iseseisvalt kodus, vajadusel õpetajapoolisel lisajuhendamisel, ja lõimitud õppeaineid on vähemalt kaks. Paar korda aastas võib juhendatud iseseisva õppimise päeva ülesannete asemel viia läbi ka veebitunde. Juhendatud iseseisva õppimise päeva üldeesmärgid on:

- arendada õpilase digipädevust, allikakriitilisust ja tööd meediavahendite, sh tehisaruga;
- toetada õpilase eneseregulatsiooni ja omanikutunde kujunemist;
- tugevdada oskust õppimisprotsessi ise kavandada;
- kinnistada iseseisvaid õpiharjumusi ja tõhustada õpioskusi;
- rakendada sügava õppimise strateegiaid.

(3) Draamaõpetus

1.-8. klassis on õppekavas draamaõpetus, mis on oluline vahend emotsionaalse ja sotsiaalse pädevuse arendamisel. See suurendab õpilaste eneseväljendusoskust, empaatiat ja julgust avalikult esineda, pakkudes turvalise ja kiusamisvaba keskkonna koostöö harjutamiseks ja enesehinnangu kujundamiseks.

(4) Teema- ja projektipõhine õpe ja teemanädalad

Rakendame kooli õpikäsituse ühe väljundina teema- ja projektipõhist õpet. Lähtume õppetöös transdistsiplinaarsetest tuumküsimustest 1.-9. klassini. See aitab organiseerida kogu kooli õppetööd ühtsetest teemadest lähtuvalt ja lihtsustab ainetevahelist lõimingut. Korraldame eesmärgistatud üldisele teemaõppele lisaks ka teemapõhiseid õppenädalaid, mis toovad fookusesse konkreetseid väärtusi, probleeme või traditsioone, ühendades õppetegevused kooliüleselt.

(5) Rahvusvahelised suhted

Peame oluliseks riigisisest ja rahvusvahelist koostööd erinevate projektide, koolituste, külaliste ja õpilasvahetuse kaudu. Rahvusvaheliste projektide ja õppetöö planeerimisel arvestatakse kooli arengukava, õppekava ja kooli Erasmuse plaani sihte ning oodatavaid õpiväljundeid.

(6) Keskkonnateadlikkus

Soovime tõsta õpilaste keskkonnateadlikkust juba varajases east ja kinnistada keskkonnasõbralikke käitumismustreid koostöös koduga. Sorteerime prügi, taaskasutame, järgime loodussäästlikkuse ja hügieeni põhimõtteid ning müra nõudeid ühiskasutusega hoonetes.

(7) Liikuma Kutsuv Kool

Kool osaleb Tartu Ülikooli liikumislaboris loodud haridusuuendusprogrammis Liikuma Kutsuv Kool (edaspidi LKK), mille põhimõtete abil innustame liikuma ja aktiivsusele iga kooliastme noori. LKK programmis luuakse liikumisvõimalusi kõigisse koolipäeva ja -elu osadesse alates kooliteest ning lõpetades huvitegevustega. Soositakse teadlikke liikumispause, õuesõpet.

(8) Teaduspõhisus

Meie õppetöö tugineb teadmistele sellest, kuidas laps päriselt õpib ja areneb. Õpilased ei õpi ainult fakte, vaid uurivad maailma ise: nad harjutavad info kontrollimist, katsetamist ja tõendite põhjal järelduste tegemist. Alustame koolipäeva hiljem ja teeme liikumispause, sest teadus kinnitab: välja puhanud ja liikuv laps suudab paremini keskenduda, tema mälu on teravam ning tuju parem.

(9) Mitteformaalse õppe arvestamine õppekava osana

Võtame arvesse õpilase kujunemist kogukonnaliikmena. Õpilase koolivälised huvitegevused ja valikaine õppimine arvestatakse avalduse alusel õppekava osana. Märkame laste individuaalseid huvisid ja kutsume üles osalema nii koolisisesete- kui väliste huviringide töös.

(10) Süvendatud keeleõpe

Alustame A-keele õpet 1. klassist, B-keele õppimist 4. klassist ja pakume ringitunnina alates 7. klassist C-keele õppimise võimalust.

1.4. Loovuse ja kriitilise mõtlemise arendamine

Innustame loovust igas kooliastmes, seostades teaduslikud teadmised praktilise loometööga. Toetame teadlikult üldpädevuste kujunemist läbi õppeainete lõimimise ja projektõppe, kus keskne roll on allikakriitilisusel ja info analüüsimisel. Sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arendamiseks rakendame koostöist õpet, mis annab õpilasele kogemuse suhete dünaamikast ning õpetab tulemuslikult tegutsema koos erinevate kaaslaste ja täiskasvanutega.

2. Õppimise ja õpetamise käsitus

2.1. Pedagoogiline alus

(1) Rakendame õppetöös transdistsiplinaarset lähenemist ja sotsiaalkonstruktivismi (edaspidi vastavalt TD ja SK).

(1.1.) Maailma terviklik mõistmine

TD ühendab eri teadusharud, et uurida reaalse maailma küsimusi:

- kes me oleme;
- kus me asume ajas ja ruumis;
- kuidas me ennast väljendame;
- kuidas maailm toimib;
- kuidas me ennast organiseerime;
- kuidas hoolime oma planeedist.

Tuumküsimused annavad raamistiku, mille sisse ehitada üha süvitsi minevamaid teemaarendusi. Väärtustame päriselulist õpet, kus on koht nii intuitsioonil, loovusel, refleksioonil kui ka kehalisel kogemusel (Marg & Theiler, 2023; Skoumi et al., 2023).

(1.2.) Sotsiaalne õppimine

Tuginedes Lev Vögotski teooriale, toimub õppimine aktiivses suhtluses ja kultuurilises kogemuses. Õpetaja toetab ja juhendab õpilast tema lähima arengu tsoonis, aidates luua seoseid uue info ja varasemate teadmiste vahel (Wibowo et al., 2024).

(2) Õpilase arengu toetamine

Toetame õpilase kõikehõlmavat arengut, keskendudes viiele võtmeoskusele: mõtlemis-, uurimis-, suhtlemis-, sotsiaalsed ja enesejuhtimisoskused. Rakendame neid läbi koostöiste uurimisülesannete ning teemapõhiste STEAM-projektide, mis hõlmavad loodus- ja täppisteaduste- ja humanitaaraineid. Õpilase individuaalne kasv ja maailmapildi avarumine toimub kolme läbiva suuna kaudu:

- Draamaõpetus, mis kujundab julgust eneseväljenduseks ja süvendab empaatiavõimet;
- Teemapõhine õpe, mis õpetab looma seoseid eri valdkondade vahel ning nägema suurt pilti;
- Rahvusvaheline õpikogemus, mis kasvatab avatust maailmale ja toetab kultuuridevahelist

mõistmist.

(3) Teadmiste konstrueerimine ja koostöö

Teadmiste loomine toimub sotsiaalses suhtluses, kus õpilased vahetavad ideid, analüüsivad üksteise panust ja kohandavad oma arusaamu ühiste tegevuste kaudu. Õpetaja on suunaja ja jälgija, kes toetab ja juhendab protsessi mõtestatud eesmärgipüstituse ja õppimist toetava tagasisidega.

Kasutame aktiivõppe meetodeid ja koostöist probleemipõhist õpet, kus jagatud rollid võimaldavad õpilasel kasutada kaaslaste tuge oma otsuste tegemisel. TD raamistik seob eri valdkonnad ühe globaalse uurimisküsimuse ümber. Lisaks traditsioonilistele meetoditele kasutame teadmiste konstrueerimiseks:

- infootsingut;
- allikakriitilisust;
- andmeanalüüsi;
- loovat probleemilahendust;
- suulist ja/või kirjalikku järeldamist.

Selline koosmõju toetab kriitilise mõtlemise arengut ja soodustab iga õpilase individuaalset kasvu.

(4) Teaduspõhine lähenemine

Meie õppetöö tugineb teadmistele sellest, kuidas laps päriselt õpib, rõhutades õpitu relevantsust ja tähenduslikkust. Aju salvestab infot tõhusamalt, kui õpilane mõistab selle seost oma elu ja väärtustega. Emotsionaalse seose abil kinnistub info pikaajalisse mällu.

Hilisem koolipäeva algus tähendab, et õpilane saab rohkem ööund, mille vältel toimub päeva jooksul õpitu ja kogetu sorteerimine ning salvestamine. Uuringu järgi vähendab niisugune lähenemine hiline misi, käitumuslikke probleeme ja koolitundides magama jäämist ning parandab õpitulemusi ja tähelepanuvõimet (Barlaan et al., 2022).

Regulaarsed liikumispausid soodustavad aju verevarustust ja kiirendavad uute seoste loomist. Õpitu analüüsimine toetab õpilase teadlikku enesearengut. Nii ei muutu teadmised pelgalt faktideks, vaid osaks õpilase maailmapildist.

2.2. Õppimisoskused ja metakognitsioon

Meie eesmärk on kasvatada lastest eneseteadlikud õppijad, kes oskavad oma aega ja tegevusi ise juhtida. Selle asemel, et lihtsalt juhiseid täita, õpib laps ise eesmärgi seadma, oma tööd planeerima

ja valitud meetodeid vajadusel kohandama.

Kogu õppeaasta vältel täidab õpilane isiklikku õpimappi. See ei ole lihtsalt töölehtede kogum, vaid koht, kuhu laps talletab oma parimad tööd, saadud tagasiside ja eneseanalüüsid. Õpimapp aitab lapsel näha oma edusamme ja annab õpetajale väärtuslikku infot, et muuta õppetöö just sellele lapsele sobivaks.

Õpetaja ei anna valmis vastuseid, vaid on toetav teejuht. Ta esitab suunavaid küsimusi, jagab mälutehnikaid ja õpetab nippe, kuidas infot paremini töödelda. Regulaarse ja julgustava tagasiside abil õpib laps oma tulemusi analüüsima ja kavandama järgmisi samme.

Meie projektid ja uurimistööd on üles ehitatud nii, et laps saaks õpitut kohe päriselus katsetada. Ta õpib infot kriitiliselt hindama ja nägema seoseid eri valdkondade vahel. Nii kujuneb järk-järgult iseseisev ja koostööaldis õppija, kes ei karda lahendada keerulisi ülesandeid.

2.3. Teema- ja projektipõhine õpe

Teema- ja projektipõhine õpe on üks lõimimise ja süvendatud õppe peamisi meetodeid. Esimeses kooliastmes rakendatakse teemapõhist õpet igapäevaselt. Suuremad teemad lõimitakse üldõpetuse raames, arvestades TD uurimisküsimusi, ja võimalusel ka teiste õppeainetega. Teises ja kolmandas kooliastmes kasutame suuri TD uurimisküsimusi ja projektipõhist õpet, et lõimida ja minna teemadesse süvitsi. Teemapõhisesse õppesse integreeritakse mitteformaalseid õppevõimalusi. Kavandatakse õppekäike, viiakse läbi töötube, töötatakse rühmades ja arendatakse sotsiaal-emotsionaalseid oskusi.

Korraldame minimaalselt kaks korda õppeaastas teemapõhiseid õppenädalaid 1.-8. klassile ja ühe korra 9. klassile. Kõikide teemanädalate ja Eestis toimuvate rahvusvaheliste õpinädalate puhul on õppe aluseks ühiselt planeeritud moodulid, mida saab erinevates klassiastmetes paindlikult rakendada. Nädala tegevused planeeritakse moodulite kesksest eesmärgist lähtuvalt.

2.3.1. Teema- ja projektipõhine õpe kui lõimimise meetodid

Teema- ja projektipõhise õppe planeerimisel lähtutakse TD teemadest, mis seovad mitme õppeaine eesmärgid ja võimalikud õpiväljundid.

(1) Ühine planeerimine

Õpetajad seavad raamistiku, määravad oodatavad õpitulemused, nende saavutamise viisid, vastutajad ning koordineerivad hindamist. Planeerimisel arvestatakse ka erisustega.

(2) Uurimisoskuste arendamine

Teema- ja projektõpe arendab õpilase loovust ja kriitilist mõtlemist läbi juhendatud süsteemsuse. Õppeprotsess on üles ehitatud tervikliku uuringuna:

- 1. osa ehk uurimine ja analüüs. Iga teema algab suurte küsimustega, mis suunavad õpilast infot otsima, allikaid hindama ja andmeid analüüsima. Koostöö rühmades ja juhitud arutelud õpetavad oma seisukohti põhjendama ning teiste ideedega arvestama.
- 2. osa ehk loov teostus ja esitlemine. Õpilased leiavad püstitatud probleemidele loovaid lahendusi ning valivad sobivad vahendid oma töö esitlemiseks. Avalik esinemine toetab enesekindlust ja aitab õpitut kinnistada.
- 3. osa ehk eneseanalüüs ja tagasiside. Rõhk on õppimise protsessil. Õpilane õpib oma tööd ja pingutust ise hindama, mis aitab tal märgata isiklikke tugevusi ja huvisid ning seada sihte edasiseks arenguks.

(3) Niisugune õppemetoodika annab võimaluse kaasata kohalikke partnereid, lapsevanemaid ja rahvusvahelise Erasmus+ võrgustiku partnereid praktilisteks koostööprojektideks.

2.4. Üldõpetus ja ainetevaheline integratsioon

Tunniplaanis on üldõpetus kui üks õppe lõimimise viise, mis võimaldab siduda eri õppeainete sisu ühisteks, globaalseteks teemadeks ja kujundada terviklikku maailmapilti. Õppimine toimub sotsiaalses suhtluses: õpilased arutavad, jagavad ideid ja konstrueerivad ühiselt arusaamu, õpetaja pakub aga sihipärast ja innustavat tuge ning juhendab õpilasi lähima arengu tsoonis. Õpilased õpivad tänu niisugusele lähenemisele juba varakult seoseid looma ja infot otsima, allikakriitilisust ja loovat probleemilahendust.

Traditsioonilise ainetevahelise killustatuse asemel luuakse seoseid erinevate õppeainete vahel. Õppeained ja nende tööviisid ei esine iseseisvatena, vaid on seotud suuremate teemade käsitlemisega. Võimaluse korral lõimitakse ka ülejäänud õppeained käsitletava teemaga, arvestades klassiõpetaja pädevusi ja õpilaste vajadusi.

3. Õppe- ja kasvatuseesmärgid, läbivad teemad, lõiming, pädevused

3.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Õppeprotsessi planeerimisel määratletakse esmalt eesmärgid, mida õppimise ja õpetamise kaudu soovitakse saavutada, seejärel kavandatakse, kuidas eesmärkide saavutatust hinnata, ning alles seejärel konkretiseeritakse õppesisu ja -meetodid.

Meie eesmärgiks on:

- Arendada loovust, kriitilist mõtlemist ja uurimisoskusi läbi teema- ja projektipõhise õppe ning teadliku digi- ja tehisarukasutuse.
- Kujundada terviklikku maailmapilti, väärtustades kultuurilist identiteeti, keskkonnahoidu ja avatust teistele kultuuridele.
- Toetada sotsiaalset ja emotsionaalset arengut läbi juhendatud koostöö ja draamaõpetuse, kaasates õpilasi koolielu puudutavatesse otsustesse.
- Kujundada ennastjuhtivat õppijat, kes oskab seada eesmärke, planeerida õppimist ning analüüsida oma arengut ja huvisid.
- Hoida õpilase sisemist õpihuvi ning toetada tema vaimset tervist, tervislikke eluviise ja igapäevast liikumist.
- Luua turvaline ja kaasav õpikeskkond, mis valmistab õpilasi ette elukestvaks õppeks ja eneseteostuseks muutuvast maailmast.

3.2. Läbivad teemad

(1) Kool lähtub õppetöös riiklikust läbivate teemade käsitlesest, mis on lahti kirjutatud kooliastmeti iga ainevaldkonna juures kooli õppekava lehel.

(2) Karjäärinõustamine toimub 1.-9. klassini ja on läbiva teemana õppekava osa. Karjäärinõustamise eesmärgiks on aidata õpilastel omandada teadmisi iseendast, töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ja eneseteostust. Võimalusel tehakse koostööd erinevate karjäärinõustamist toetavate instantsidega. Karjäärinõustamise korraldust koordineerib koolis psühholoog.

(3) Kõikidesse õppeainetesse lõimitud läbivad teemad on:

1. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine

- Arendatakse iseseisva õppimise oskust, kujundatakse võimet abstraktselt ja loogiliselt mõelda. Oma võimete realistlik hindamine on üks olulisemaid edasise karjääri planeerimise tingimusi.
- Õpilasi suunatakse arendama oma õpi-, suhtlemis-, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi, rakendades õppetöös nii rollimänge, koostöist õpet kui ka kriitilist infootsingut.

2. Keskkond ja jätkusuutlik areng

- Kujundatakse objektiivsele informatsioonile rajatud kriitilist mõtlemist ning probleemide lahendamise oskust.
- Käsitleme läbivalt keskkonnahoiu temaatikat, sh rahvusvahelistes projektides, ning inimese rolli jätkusuutlikus arengus. Õpetame aineüleselt ja kõikides kooliastmetes, et keskkonnahoid ja loodussäästlikkus on inimese teha ning kinnistame keskkonnasõbralikke käitumismustreid.

3. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

- Juhendatud rühmatööde kaudu arendatakse õpilaste koostöövalmidust ning sallivust teiste inimeste tegevuse ja arvamuse suhtes.
- Õpilased saavad nii klassiürituste organiseerimise kui ka õpilasesinduse töö kaudu esmased ürituste korraldamise kogemused, mis hõlmavad sponsoritega kirjavahetust, kokkulepete sõlmimisi, turundust ja refleksiooni.
- Õpilased osalevad erinevates heategevusprojektides ja vabatahtlikus töös.

4. Kultuuriline identiteet

- Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel.
- Kultuurilist sallivust ja väärtushinnanguid kujundab osalemine õpilasvahetusprogrammis või Erasmus+ õpirände kaudu kas Eesti või välisriikide koolide õppetöös.

5. Teabekeskkond ja meediakasutus

- Õpilast suunatakse teavet ja tehisaru kasutamise võimalusi kriitiliselt analüüsima.
- Õppetegevuses on lubatud kasutada tehisaru rakendusi. Kasutamisel on õpilaste isikuandmete kaitse tagatud ning andmete töötlemine reguleeritud. Vastavalt seadusele kustutatakse tehisaru rakendustega seotud isikuandmed kolm kuud pärast õpilase kooli lõpetamist.
- Mitteformaalne meediakasutus lõimitakse õppetundidesse kogemuste vahetamise teel.
- Kasutame meediat näitlikustamiseks, analüüsimiseks ning kultuurilisteks ja keelelisteks

õppetundideks.

6. Tehnoloogia ja innovatsioon

- Õpilane kasutab tegevusi kavandades ja ellu viies ning lõpptulemusi hinnates õppimise ja oma töö tõhustamiseks IKT vahendeid.
- Õpetajad hoiavad end kursis tänapäeva maailma tehnoloogiliste arengusuundadega ning õppesse kaasatakse erinevaid digilahendusi. Tegeletakse enesetäiendusega IKT vallas.
- Mobiilsed arvutiklassid võimaldavad viia tundi läbi ka väljaspool klassiruumi.
- E-õppeplatvormide kasutamine võimaldab ühtset ja süsteemset digiõpet.
- Pakume lastele võimalusi osaleda tehnoloogia- ja innovatsioonialastel võistlustel ja konkurssidel.

7. Väärtused ja kõlblus

- Õpilasest saab kõlbeliselt arenenud inimene, kes tunneb ühiskonna üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli ega jää ükskõikseks, kui neid eiratakse ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.
- Õpetaja kui õpilase eeskuju. Keskendume õpetajate mentorlusele, toimuvad arenguveestlused ja koolitused.
- Organiseerime kogukonnaüritusi, mis tugevdavad meie-tunnet ja kinnistavad traditsioone.

8. Tervis ja ohutus

- Õpilane omandab ajapikku oskused olla vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terve ühiskonnaliige ning õpib järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.
- Peame oluliseks une, silmade tervise ja tervisliku toitumise teemat ning viime läbi vastavasisulisi terviseedendusprojekte.
- Kooli põhimõtted ühilduvad LKK põhimõtetega.
- Järgime liikluskasvatuse põhimõtteid ja sisu, mis on sätestatud Liiklusseaduses §4 ja laste liikluskasvatuse korras. Liikluskasvatus toimub üldtööplaani ja õppekava alusel. Klassi- ja aineõpetajad käsitlevad liikluskasvatuse teemasid integreerituna ainetundides, klassijuhatajatundides, õppekäikudel. Liikluskasvatuse eesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid, ohutuspõhimõtteid järgivaid liiklejaid. Liikluskasvatuse teemade kaudu kujundatavad üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks kooliastmeti on välja toodud

3.3. Lõiming kooliastmeti

(1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab põhikool kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus. Ainevaldkondade lõimimispõhimõtted on välja toodud ainevaldkondade kavades.

(2) Kõigis klassides toimub infotehnoloogia oskuse arendamine erinevatesse õppeainetesse lõimitult.

(3) Kooliastmeti järgitakse järgnevaid üldisi lõimimispõhimõtteid.

(3.1.) I kooliastmes:

- Üldõpetus on üks lõimimise viise, milles õppeained ei esine iseseisvana.
- Õppimisel lõimitakse üldõpetus ja teised õppeained TD uurimisküsimuste ja ühiste suuremate teemade kaudu, arvestades klassiõpetaja pädevusi ja õpilaste vajadusi.
- Lõimimisel kasutatakse teema- ja projektipõhise õppe meetodeid.
- Õpilane reflekteerib ja tagasisidestab õpetaja juhendamisel nii enda kui kaaslaste tööd.

(3.2.) II kooliastmes:

- Võimalusel järgitakse üldõpetuse põhimõtteid ning õpe seotakse laiemate teemade ja eesmärkidega.
- Lõimimisel kasutatakse teema- ja projektipõhise õppe meetodeid, kus teemadesse seotakse TD uurimisküsimuste abil mitme õppeaine eesmärgid, oodatavad õpitulemused, pädevused ja maht. Õpetus toetab teaduspõhist uurimist.
- Õppemeetodid on koostööpõhised ja aktiivõppel põhinevad.
- Õpilane reflekteerib ja tagasisidestab nii enda kui kaaslaste tööd.
- II kooliastmes koostavad õpilased referaate, et toetada uute teadmiste ja oskuste omandamist ainetevaheliste seoste loomise kaudu. Referaadi koostamine pakub mitmekülgseid võimalusi erinevate õppeainete lõimimiseks ning annab õpilastele osalise ettevalmistuse III kooliastme kohustusliku loovtöö koostamiseks. Referaadi koostamine on täpsemalt kirjeldatud Raatuse Kooli referaadi koostamise juhendis.

(3.3.) III kooliastmes:

- Õpilane on omandanud iseseisva õppija oskused ning suudab töötada ennastjuhtivalt.
- Õpilane reflekteerib ja tagasisidestab nii enda kui kaaslaste tööd.
- Õppemeetodid on koostööpõhised ja aktiivõppel põhinevad.
- Lõimimisel kasutatakse teema- ja projektipõhise õppe meetodeid, kus teemadesse seotakse TD uurimisküsimuste abil mitme õppeaine eesmärgid, oodatavad õpitulemused, pädevused ja maht. Õpetus toetab teaduspõhist uurimist.
- 7. klassis koostatakse analoogselt II kooliastmega referaate.
- III kooliastmes koostab õpilane läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline. Kohustuslikku ja hinnatavat loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka ühistööna. Loovtööde korraldus on kirjeldatud kooli loovtööde koostamise juhendis. Loovtöö koostamine ja kaitsmine toimub 8. klassis. Õpilased, kes 8. klassis loovtööd ei kaitse, jäetakse õppeaasta lõpus loovtöös täiendavale õppetööle ning loovtöö tuleb sooritada 9. klassi lõpuks. Loovtöö koostamist toetab loovtöö tund 8. klassis.

3.4. Pädevuste kujundamine

Kool lähtub üldpädevustest, mis on sätestatud Põhikooli riiklikus õppekavas §4. Valdkonnapädevused on kirjutatud lahti kooli õppekava lehel. Järgnevalt on lahti kirjutatud üldpädevuste arendamise põhimõtted.

(1) Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamise meetodid:

- Õpetaja isiklik eeskuju, väärtuste üle arutlemine;
- kooli ja kodu ühistöö, perede kaasamine;
- kooli traditsioonide austamine;
- õpilaste ja kunstnike näituste korraldamine;
- huvitegevus, rahvusvahelistes projektides osalemine;
- silmapaistvate õpilaste tunnustamine;
- õppekavasisesed ja -välised juhendatud õppekäigud;
- aktiivõppemeetodid, rühmas- ja paaris töötamine, draamaõpetus, refleksioon, praktilised ülesanded;

- juhendatud iseseisva õppimise päevad;
- teema- ja projektipõhine õpe;
- keskkonnahoiu, aktiivse liikumise ja tervisekasvatuse põhimõtete järgimine, õuesõpe;
- kultuurisisu tarbimine ja analüüs digivahendite ja -keskkondade vahendusel.

(2) Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamise meetodid:

- Kokkulepete sõlmimine ja nendest kinnipidamine;
- selgelt planeeritud õppeprotsess, hindamiskriteeriumid ja teavitatus;
- töö kooli õpilasesinduses, õpilasesinduse kaasamine;
- kogukonnaliikmetele võimalus koolis oma eriala tutvustada;
- ühised arutelud kooli ja perega ja praktilised probleemülesanded;
- juhendatud ühistööd nii formaalses kui ka mitteformaalses õppes;
- demokraatliku kultuuri ja vahenduskultuuri arendamine rollimängude ja ühisarutelude kaudu;
- sotsiaalse vastutustunde kujundamine digieetika ja infokriitika kaudu;
- rahvusvahelistes projektides osalemine.

(3) Enesemääratluspädevuse kujundamise meetodid:

- Arenguveestlused ja refleksioon;
- teemapõhine lõimimine ja praktilised ülesanded;
- draama- ja liikumistegevused;
- õpetajate märkamine, tugi ja suunamine;
- õppimist toetav hindamine.

(4) Õpipädevuse kujundamise meetodid:

- Funktsionaalse lugemis- ja kirjutamisoskuse õpetamine igas õppeaines;
- infootsing nii paberkandjal kui ka digitaalsetest allikatest;
- eri tasemel praktilised õppemeetodid ja ülesanded;
- toe pakkumiseks diferentseeritud tugimeetmed;

- esinemine ja osalemine kogukonnaüritustel, ainevõistlustel ja olümpiaadidel;
- õpetaja positiivse eeskuju järgimine;
- õppimist toetav hindamine;
- mitteformaalne õpe;
- teema- ja projektipõhine õpe;
- liikumis- ja terviseprojektid, jätkusuutlikkuse põhimõtete õpetamine;
- draamaõpetus.

(5) Suhtluspädevuse kujundamise meetodid:

- Suuline vastamine ja esinemine;
- korrektse ja asjakohase eneseväljenduse harjutamine näidete toel;
- meedia- ja digisuhtluse ning digieetika ja avaliku suhtluse põhimõtete järgimine;
- refleksioon;
- erinevate keeleliste vahendite valimine vastavates suhtlussituatsioonides;
- koolidevahelistes, ülekoolilistes, üleriigilistes ja rahvusvahelistes projektides osalemine.

(6) Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalase pädevuse kujundamise meetodid:

- Andmetöötlusviiside kasutamine ja matemaatilise mõtlemise arendamine igapäevaelulistes ülesannetes;
- aktiivõpe, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud, rollimängud, õuesõpe, õppekäigud ja muud praktilised õppevormid;
- keskkonnateadlikkuse ja jätkusuutlikkuse suurendamine praktilise õppetöö kaudu;
- tehnoloogiliste vahendite praktiline kasutamine.

(7) Ettevõtlikkuspädevuse kujundamise meetodid:

- Õpilasesinduse töös osalemine;
- projektides osalemine ja projektide kirjutamine, loovtööd, korraldatavad ühisüritused ning huvitegevus;
- ainevõistlustel, olümpiaadidel, piirkonna-, linna- ja vabariiklikel ettevõtmistel osalemine;

- aktiivõpe, praktilised ja loovad situatsiooniülesanded ja simulatsioonid;
- lapsevanemate ning õpetajate positiivse eeskuju järgimine.

(8) Digipädevuse kujundamine toimub kõikides ainetundides. Meetodid:

- Õpilaste juhendamine info otsimisel ja analüüsimisel;
- õpilaste juhendamine digivahendite, sh tehisaru ja e-keskkondade sihipärasel kasutamisel, digieetika;
- õpilaste juhendamine paroolide, andmekaitse ja veebihügieeni teemal;
- küberkiusamise ennetamine ja märkamine, vaimse heaolu toetamine ja ekraaniaja vähendamisele tähelepanu juhtimine;
- õppe diferentseerimine ja kohandamine;
- mitteformaalsed õppevõimalused algtaseme programmeerimises ja robotikas;
- juhendatud iseseisva õppimise päevad;
- välisprojektides ja muudes õpilasvahetusprojektides osalemine ning sõpruskoolidega suhtlemine;
- kooli ja kodu koostöö.

3.4.1. Kooliastmetes taotletavad pädevused

Kooliastmetes taotletavate pädevuste puhul järgib kool riiklikku kava.

Lisaks riiklikele ootustele taotleme I kooliastmes, et õpilane:

- kujundab igapäevase aktiivse liikumise harjumusi;
- arendab akadeemilise keele oskust esmaste kirjalike harjutuste abil;
- õpib teema- ja projektipõhise õppe kaudu nägema suuremat pilti;
- omandab esmased keskkonnahoiu põhimõtted;
- suudab sõnastada oma huvisid ja tutvub esmaste karjäärivalikutega;
- suudab õpilaspäevikusse märkimise abil oma tööd jälgida ja planeerida;
- koondab süsteemselt õppematerjale oma õpimappi.

Õppe ja kasvatus rõhuasetused I kooliastmes:

Toetume riiklikele õppe ja kasvatus r huasetustele nagu kõlbelisus, positiivsus,  piharjumuse kujundamine, sotsiaal-emotsionaalsed oskused, motiveerimine, toetamine ja üldõpetuse rakendamine.

Kaasame ja innustame lapsi enda muresid väljendama, r  mu jagama, teineteist märkama ja kiitma.  ppimist toetav hindamine soosib õpimotivatsiooni kasvu ja julgustab end mitmekülgselt avama.

II kooliastmes:

Lisaks riiklikele ootustele taotleme II kooliastmes, et õpilane:

- kinnistab igapäevase aktiivse liikumise harjumusi;
- arendab akadeemilise keele oskust referaatide ja muude kirjalike tööde abil;
-  pib teema- ja projektipõhise õppe kaudu nägema suuremat pilti;
- rakendab keskkonnahoidlikku ja -teadlikku eluviisi;
- kaardistab oma huvisid ja seostab neid võimalike karjäärivalikutega;
- kasutab endale sobivaimat süsteemi, et oma tööd jälgida ja planeerida;
- koondab süsteemselt  ppmaterjale õpetajaga kokkulepitud viisil.

 ppe ja kasvatus rõhuasetused II kooliastmes:

Toetume riiklikele õppe ja kasvatus r huasetustele nagu vastutustundlikkus, uudishimu, huvitegevused, motiveerimine, toetamine, iseseisva õppija kujundamine.

Arendame sotsiaal-emotsionaalseid oskusi ning kaasame ja innustame lapsi endaga ja omavahel suhtlema, teineteist märkama ja kiitma, muredest rääkima.  ppimist toetav hindamine soosib õpimotivatsiooni kasvu ja julgustab end mitmekülgselt avama.

III kooliastmes:

Lisaks riiklikele ootustele taotleme III kooliastmes, et õpilane:

- on igapäevaselt kehaliselt aktiivne;
- arendab akadeemilist kirjaoskust referaatide, loovtöö ja muude kirjalike tööde abil;
-  pib teema- ja projektipõhise õppe kaudu nägema suuremat pilti;
- rakendab keskkonnahoidlikku ja -teadlikku eluviisi;

- on kaardistanud oma huvid ja seostab neid võimalike karjääri- ja edasiõppimise valikutega;
- kasutab endale sobivaimat süsteemi, et oma tööd jälgida ja planeerida;
- koondab süsteemselt õppematerjale õpetajaga kokkulepitud viisil.

Õppe ja kasvatus rõhuasetused III kooliastmes:

Toetume riiklikele õppe ja kasvatus rõhuasetustele nagu vastutustundlikkus, huvitegevused, edasiõppimisvõimalused, motiveerimine, toetamine, iseseisva õppija kujundamine.

Arendame sotsiaal-emotsionaalseid oskusi ning kaasame ja innustame lapsi endaga ja omavahel suhtlema, teineteist märkama ja kiitma, muredest rääkima. Oluline on planeerimisoskuse kujundamine, refleksioon. Tagasisideandamisel kasutatakse lisaks numbrilistele hinnetele ka õppimist toetavat tagasisideandamist ja loovainetes mitmeeristavat hindamist, et säilitada õpimotivatsiooni.

4. Õppekeskkond

Meie kooli õppekeskkond on teadlikult disainitud arenguruum, mis toetab õpilast tema lähimas arengutsoonis. Keskkonna kujundamisel lähtume kaasaegsest õpidisaini raamistikust, vastates viiele põhiküsimusele: kes õpib, miks õpitakse, millal ja kuidas toimub õpe ning kus on selleks parim paik. Ühendame riikliku õppekava nõuded ja tervisekaitsestandardid (Sotsiaalminister, 2025) kooli unikaalse väärtusruumiga.

(1) Ruum: füüsiline ja digitaalne arengukeskkond

- Füüsiline keskkond. Rajatiste ja ruumide kujundus on turvaline, otstarbekas ja esteetiline. Klassid, avatud õppeala, raamatukogu, aula, aatrium ning õuesõppe- ja liikumisalad võimaldavad erinevaid tööviise: süvenenud iseseisvat tööd, rühmaprojekte, praktilisi katseid ning liikumist nii tunnis kui vahetunnis.
- Tehnoloogiline tugi. Kontakt- ja digikeskkond on eesmärgipäraselt loimitud. Kasutame nüüdisaegseid IKT-põhiseid õppematerjale ja -vahendeid, mis toetavad õpilastööde dokumenteerimist ja iseseisvat uurimist. Arendame süsteemselt digieetikat, infokriitilisust ja turvalist veebikäitumist.

(2) Struktuur: selgus, turvalisus ja rütm

- Süsteemne õppekorraldus. Õppetööl on selge ja prognoositav ülesehitus. Arvestame õpilase bioloogilist rütmi, pakkudes vaheldust pingutuse ja puhkuse vahel ning tagades piisava aja teadmiste omandamiseks.
- Vaimne ja psühholoogiline turvalisus. Õpilasi aktsepteeritakse sildistamata ja koheldakse võrdsetena. Koolis on loodud lihtne ja kättesaadav abi otsimise kord ning toimivad tugiteenused ja ennetusmeetmed. Ohutuskäitumine on õppekava loomulik osa.
- Tagasiside ja diferentseerimine. Struktuur toetab asjakohast tagasisidet ning pakub mitmekesist, loimitud ja diferentseeritud õpet, mis arvestab iga õpilase individuaalset arenguteed.

(3) Süsteem: loimitud ja kogukondlik õppimine

- Teaduspõhine ja loimitud õpe. Rakendame teema- ja projektipõhist õpet ning STEAM-lähenemist, mis seovad õppe reaalse elu ja globaalsete probleemidega. Juhendatud liikumine ja õuesõpe on süsteemi lahutamatud osad.
- Õppiv kogukond. Meie süsteemi aluseks on professionaalsed ja motiveeritud õpetajad, kes on õpilastele eeskujuks ja mentoriks. Väärtustame lugupidamist, koostööd ja vastutust.

- Partnerlus kodu ja kogukonnaga. Pidev dialoog ja koostöö lapsevanemate ning kogukonnaga võimaldab meil olla paindlikud ja kohandada õppeprotsessi vastavalt lapse vajadustele, austades samas kooli pikaajalisi traditsioone.

5. Õppekorraldus

Õppeaasta koosneb 35 nädalast ja on jagatud poolaastateks ja koolivaheaegadeks. Õppeaastas on kokku vähemalt 175 õppepäeva. Nädalas on viis õppepäeva.

5.1. Kooli eripärast lähtuv õppekorraldus

(1) Õppetunnid algavad kell 9.00 ja toimuvad direktori käskkirjaga kinnitatud päevakava alusel. Õppekorralduse muutmise vajadus tulenes õpilaste suurest koormusest. Lähtume teaduspõhisusest ja teiste koolide headest näidetest. Peame kinni õppimist toetava koolikorralduse põhimõtetest, hariduse raamdokumentidest, elukestva õppe strateegiast, Haridusvaldkonna arengukavast 2021-2035 ja sotsiaalministri määrusest.

(2) Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Rakendame paindlikku ajakasutust, kasutades 40-minutilisi lühikesi tunde ja 80-minutilisi paaristunde, mis on moodustatud järgmise loogika alusel:

- Lühike tund (40 min): Igast 45-minutilisest tunnist suunatakse 5 minutit kooli päevakavasse integreeritud klassijuhatajatunni läbiviimiseks ja õpilase iseseisvaks juhendatud õppetööks. See aeg on mõeldud eneseanalüüsiks, õpitu kinnistamiseks või rühmatöö ettevalmistuseks ilma õpetaja otsese sekkumiseta, arendades õpilase vastutust ja enesejuhtimisoskust.
- Paaristund (80 min): Arvestuslikust 90-minutilisest plokist suunatakse 10 minutit õpilase iseseisvaks juhendatud õppetööks.

(2.1.) Lähtume teaduslikult tõestatud seisukohtadest, et pikem koolitund:

- võimaldab sügavamat õppimist ja erinevate aktiivõppemeetodite rakendamist;
- aitab arendada kriitilist mõtlemist ja probleemilahendust;
- vähendab õpetajate tundide ettevalmistuskoormust ja õpilaste kodutööde mahtu (Dorn et al., 2021, Morris, 2022, Rodríguez & Herrera, 2023).

(2.2.) Projekti- ja teemapõhise õppe rakendamise korral võib kasutada ka teistsuguseid õppetunni pikkusi, kooskõlastades need õppekorraldusjuhiga.

(3) Esimese võõrkeele (A-võõrkeel) õppimist alustame 1. klassist. A-võõrkeelena õpetatakse saksa või inglise keelt. Teise võõrkeelena (B-võõrkeel) alustatakse 4. klassist saksa, inglise, vene või hispaania keele õppimist. Ringitunnina saavad õpilased valida C-võõrkeeleks hispaania keele alates 7. klassist. Õppekeelest erineva koduse keelega õpilastele õpetatakse eesti keelt teise keelena.

(4) Liikumisõpetust, käsitööd ja kodundust ning töö- ja tehnoloogiaõpetust õpetatakse eraldi rühmades 4.-8. klassi õpilastele. Käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetamisel vahetuvad 4.-8. klassides õppegrupid ja planeeritud tegevused viiakse ellu lõimitud projektipõhiste ettevõtmistena.

(5) Juhendatud liikumisvahetunnid toimuvad päevakava alusel 1.-4. klassile 5 tundi nädalas. 2. klassi õpilastel vähendatakse ujumistundide arvelt liikumisvahetunde 3 tunnile nädalas. Liikumisvahetundide eesmärk on aidata õpilastel koolieluga kohaneda ja suurendada kehalist aktiivsust ning loovust. Alates 2026. aastast näeb päevakava ette, et juhendatud liikumisvahetund on üks osa päevast kogu kooliperele.

(6) Kooli õppekava rakendamist toetab klassijuhatajatund, mis toimub 4.-9. klassile vähemalt üks kord nädalas, võimalusel kõikidele klassidele samaaegselt. Klassijuhatajatund on kohustuslik osa kooli õppekavas ja sellele on loodud alates 2026. aasta sügisest eraldi ainekava, mis keskendub riiklikus õppekavas sätestatud üldpädevuste arendamisele. Klassijuhatajatund võimaldab tegeleda väärtuskasvatuse, kiusamise ennetamise ja karjääriplaneerimisega vastavalt ainekavale.

(7) Direktori käskkirjaga kinnitatakse kooli päevakavas õpiabitunnid eesti keeles ja matemaatikas, ringitunnid ja 1.-3. klassi pikapäevarühma tegevus. Liikumisvahetunnid on õpilaste päevakava osa.

(8) Lõpueksami toimumise päeval ja vähemalt kahel päeval enne seda õppetunde ei toimu. Lõpueksami toimumise päev ja sellele eelnenud kaks päeva arvatakse õppepäevade hulka.

(9) Kool ei ole kohustatud avama võõrkeele gruppi, kui üht võõrkeelt õppida soovijaid on alla 12 õpilase, sh 12 õpilasega grupp avatakse.

(10) Kohustusliku ringitunnina on koolis 8. klassis loovtöö õppeaine, millele on loodud eraldi ainekava.

(11) Draamaõpetust õpetame 1.-8. klassini 1 tund nädalas.

5.2. Õppevormid

(1) Õppe- ja kasvatustöö peab toimuma juhendatult. Põhiline õppevorm on juhendatud õppetund, millele lisaks võib kasutada ka teisi võimalusi nagu paaristund, õppekäik, projektõpe, õppepäev, iseseisev õpe distantstilt, e-õpe või muu osalejatega kokku lepitud vorm.

(1.1.) Juhendatud õppetund jaguneb kaheks osaks:

- õpilase juhendamine õpetajaga vahetus kontaktis olles;
- õpilase iseseisev õpe, mida õpetaja juhendab ülesande andmisel.

(1.2.) Juhendamine võib toimuda ka õpetaja poolt määratud õpiajal/konsultatsioonis või e-õppevahendeid kasutades.

(1.3.) Juhendatud õppetund võib toimuda kooli ruumides, territooriumil ja õppekäiguna väljaspool kooli territooriumi. Õppeprotsessis kasutatavad piirkondlikud võimalused on:

- õppekäigud linna asutustesse ning looduskeskkonda;
- koostööprojektid;
- külalistunnid;
- õuesõpe.

(2) Lisaks teema- ja projektipõhisele õppele on õppeprotsessi lahutamatuks osaks juhendatud teemanädalad.

(3) Eesti keeles, kirjanduses, matemaatikas, A-võõrkeeles, B-võõrkeeles, liikumisõpetuses, käsitöös ja kodunduses ning töö- ja tehnoloogiaõpetuses toimuvad lennupõhised grupitunnid. Õpilased jagatakse gruppidesse alates 1. klassi II poolaastast. Nimekirjad täpsustatakse õppeaasta algul klassijuhatajatunnis, võttes arvesse:

- motivatsiooni;
- kognitiivset võimekust;
- varasemaid teadmisi/oskusi;
- individuaalseid iseärasusi;
- käitumusliku toe vajadust.

Gruppi on võimalik vahetada hinnangulise / hindelise õppeperioodi lõpus. Selleks esitab õpilase seaduslik esindaja koolile avalduse, kuhu on märgitud mõjuv põhjus, mille alusel vahetust soovitakse. Koolil on õigus grupi vahetusest keelduda, kui see ei arvesta õpilase ülalnimetatud oskusi ja vajadusi.

5.3. Kodutöö põhimõtted

Kodutööde andmisel lähtume järgmistest põhimõtetest:

- Eesmärgistatus. Kodutöid antakse juhul, kui need on selgelt eesmärgistatud ning arendavad õpilase õpioskusi, hoiakuid või teadmisi, toetades samal ajal sisemist õpihuvi.
- Minimaalne maht. Kodutööde maht hoitakse minimaalsena, et toetada õpilase enesejuhtimise

oskust ja võimaldada efektiivset aja planeerimist.

- Individuaalsus. Kodutöid individualiseeritakse vastavalt õpilaste võimetele ja vajadustele, tagades jõukohase pingutuse.
- Tasakaal ja puhkeaeg. Kodutööde planeerimisel tagatakse õpilasele piisav aeg puhkuseks, huvitegevuseks ja perega olemiseks. Nädalavahetusteks ja koolivaheaegadeks kodutöid ei anta.
- Tunniülesannete lõpetamine. Tunnis pooleli jäänud töid võib kodus lõpetada vaid juhul, kui töö kogumaht on jõukohane ega tekita õpilasele ülemäära lisakoormust.
- Seire ja koordineerimine. Õpetajad jälgivad ja koordineerivad õpilaste kodutööde koormust Stuudiumi kaudu.

5.4. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Õpetajate koostööd ja töö planeerimise põhimõtteid reguleerib kooli töökorralduse reeglite dokument. Õpetajad:

- arvestavad töö planeerimisel kooli eripära, õppimise ja õpetamise käsituse ja eesmärkidega ning rakendavad nüüdisaegseid õppemeetodeid;
- osalevad organiseeritud koostööajal;
- jälgivad kirjalikes töodes korrektse viitamissüsteemi kasutamist ning suunavad õpilasi plagiaati vältima ja allikatele viitama;
- osalevad koosolekutel ja õpiringides;
- jagavad omavahel materjale, vastutust ja ideid;
- tegutsevad nõuetekohaselt;
- tegelevad pideva enesetäienduse ja refleksiooniga;
- integreerivad tundidesse liikumispause ning liiguvad ka ise piisavalt ja kannavad teadlikult oma vaimse tervise eest hoolt, et vältida läbipõlemist.

6. Õppimise tagasisidestamine ja kooli lõpetamine

6.1. Õppimist toetava tagasisidestamise ja hindamise alused

Õppimist toetav tagasiside on õppeprotsessi loomulik osa, mis:

- aitab õpilasel mõista, mida ta juba oskab ja mida ta õpib edasi;
- annab õpetajale infot, mille alusel kohandada õpetamist;
- toetab õpilase motivatsiooni ja enesekindlust.

Tagasisidet antakse vastavalt õpilase vanusele, arengutasemele ja õppeaine eripärale nii suuliselt kui ka kirjalikult.

(1) Tagasiside eesmärk ja fookus on:

- lähtuda selgelt sõnastatud õpieesmärkidest ja oodatavatest õpitulemustest lähima arengu tsoonis;
- arvestada õpilase senist taset ja kompetentside arengut võrdluses tema enda varasema tööga, mitte teistega;
- aidata õpilasel näha seoseid õpitava ja varasemate teadmiste või elukogemuse vahel ja mõista, miks õpitav on oluline;
- toetada nii teadmiste omandamist, oskuste kujunemist kui ka hoiakute ja töövõtete arengut;
- pöörata tähelepanu õppimise protsessile, töövõtetele ja õppimisstrateegiatele ning nende käigus kujundatavatele oskustele ja hoiakutele;
- väärtustada teaduspõhist uurimist ja selgitamist, loovust, koostööd ja suhtlemist, eneseteadlikkust ning kogemuslikku refleksiooni.

(1.1.) Dünaamilised suhted õpilaste ja õpetajate vahel on olulised õpilase personaalset arengut toetava keskkonna loomisel.

Õpetaja kasutab tagasisidest saadud infot:

- edasise õpetamise planeerimiseks;
- vajadusel tempo, meetodite või ülesannete kohandamiseks.

(2) Tagasiside alused ja teavitamise kord

Tagasiside peab olema õigeaegne, täpne ja sisaldama kirjeldusi nii tugevatest külgedest kui ka vajakajäämistest, pakkudes konkreetseid ettepanekuid edasisteks tegevusteks.

(2.1.) Tagasisidestamisel lähtutakse:

- põhikooli riiklikust õppekavast;
- kooli õppekavas nõutavatest teadmistest ja oskustest;
- kooli kodukorra nõuetest.

(2.2.) Teavitamine

Iga poolaasta esimeses tunnis tutvustab õpetaja:

- seatud ja seatavaid õppe-eesmärke;
- oodatavaid teadmisi ja oskusi;
- mida peetakse piisavaks soorituseks, et jõuda oodatava õpiväljundini;
- üldiseid hindamispõhimõtteid.

Tagasisidestamisest teavitamine on sätestatud kooli kodukorras.

(3) Hindamiskriteeriumid ja -meetodid

Hindamiskriteeriumid peavad olema eakohased, võimalikult konkreetsed ning toetatud näidete või selgitustega. Õpetaja täpsustab kriteeriumid ainekavas.

(3.1.) I ja II kooliaste (1.–6. kl)

- Kasutatakse suulist ja kirjalikku õppimist toetavat tagasisidet.
- Tagasisidestatakse õpilase arengut ja omandatud teadmisi ja oskusi.
- Tagasisidestamisel võetakse arvesse individuaalseid erisusi ja seatud isiklikke õppe-eesmärke.

(3.2.) III kooliaste (7.–9. kl)

- Kasutatakse Põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud viiepallisüsteemi hindamist.
- Lisaks võib õpetaja kasutada suulist ja kirjalikku õppimist toetavat tagasisidet.
- Tagasisidestatakse õpilase arengut ja omandatud teadmisi ja oskusi.
- Tagasisidestamisel võetakse arvesse individuaalseid erisusi ja seatud isiklikke õppe-eesmärke.
- Loovainetes nagu kunstained, draamaõpetus, kirjandus, inimeseõpetus ja liikumisõpetus, valikaine hispaania keel kasutatakse mitmeeristavat hindamist, mille eesmärgiks on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hinnangud „arvestatud” (piisav) ja „mittearvestatud“

(ebapiisav) konverteeritakse põhikooli lõpus vastavalt hinneteks „5“ või „2“.

(3.3.) Meetodid

Tagasisidet antakse eelneval kokkuleppel:

- Kirjalikele ja suulistele töödele;
- praktilistele ülesannetele ja esitlustele;
- õpimapile;
- mitteformaalses õppes, sh projektitöös osalemisele.

Tagasiside meetodid on:

- õpetajapoolne vaatlus ning selle põhjal suuliste ja/või kirjalike soovitude andmine ja tähelepanekute tegemine;
- juhendatud eneseanalüüs ja kaaslaste tagasiside.

(3.3.1.) Õpimapp

Õpimapp toimib õppimise päevikuna, koondades:

- valitud tööd;
- õpetaja, iseenda või kaasõpilase poolt antud tagasiside,
- eakohase analüüsi.

Õpimapi kaudu saab õpetaja tervikpildi õpilase arengust. Õpimapi tagasisidestamine on üks hindamisprotsessi osa.

(3.3.2.) Juhendatud eneseanalüüs ja kaaslaste tagasiside

Õpilase eneseanalüüs ja kaaslaste poolne tagasisidestamine toimub:

- juhendatult;
- kasutades suunavaid küsimusi või malle;
- õpetaja eeskuju ja selgituste toel.

Õpilaste jaoks on eneseanalüüsi puhul oluline:

- tõsta õpimotivatsiooni;
- arendada sotsiaalseid oskusi;

- õppida eesmärke seadma;
- kujundada vastutustunnet;
- analüüsida oma tööd.

Õpetaja saab tänu õpilase refleksioonile paremini mõista võimalikke kitsaskohti, millega edaspidi tegeleda.

(3.3.3.) Väärtused ja hoiakud

Väärtushoiakuid väljendavatele õpitulemustele antakse ainult sõnalist tagasisidet.

(3.2.) Tagasiside sagedus

Tagasiside andmise sageduse määrab õpetaja, arvestades:

- õpilase individuaalset eripära ja vajadusi;
- seatud eesmärke;
- õppeaine iseloomu;
- õpilase arenguprotsessi kaardistamise vajadust;
- õpitulemuste saavutamise vajadust.

Eesmärk on tagasisidestada piisavalt tihti, et kodu saaks murekohtade korral õigeaegselt reageerida.

Kui õppeaine toimub üle ühe korra nädalas, võiks õpilane saada kirjalikku tagasisidet vähemalt korra kahe nädala jooksul.

(3.3.) Erisused

Teise emakeelega õpilastel võib võõrkeeleks vene keelt valides rakendada VÕTA (varasemate õpingute arvestamise) põhimõtteid.

6.2. Tagasiside vaidlustamine

Hinnete ja hinnangute vaidlustamine ning vaidemenetlus toimub Haldusmenetluse seaduses § 71 - § 87 sätestatud kohaselt.

Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja hinnanguid vaidlustada 10 päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult 5 tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

6.3. Järelevastamine

(1) Järelevastamise aja ja vormi lepib õpilane kokku aineõpetajaga.

(2) Kui töö on hinnatud hindegaga „puudulik“ või „nõrk“ või kui töö on tegemata ehk tähistatud Stuudiumis tähega „T“, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks üldjuhul 10 õppepäeva jooksul pärast hinde saamist. Kui õpilane tööd 10 õppepäeva jooksul järele ei vasta, asendatakse „T“ hindegaga „nõrk“ või hinnanguga „sooritamata“.

(3) Välisriigis toimuvast õpirändes või Eestis toimuval vastuvõtval õpirändel osaleva õpilase toetamine ja õpitulemuste arvestamine:

(3.2) Rände perioodil ei rakendata koolis toimunud õppetöö ja koduste ülesannete tagantjärele nõudmist. Kontrolltöid ja arvestuslikke töid sooritatakse eelneva kokkuleppe alusel kas enne õpirännet või hinnatavas perioodis mõistliku aja jooksul, kui see on möödapääsmatult vajalik järgmiste õpiväljundite saavutamiseks. Õpirände jooksul omandatud teadmisi ja oskusi arvestatakse ning lõimitakse sihipäraselt vastavate õppeainetega.

(4) Järelevastamisplaan

Mitterahuldava või välja panemata poolaasta hinde/hinnangu korral võidakse koostada individuaalne järelevastamisplaan. Õpetajal on õigus määrata rohkem kui 10 päeva järelevastamiseks, kui õpilase akuutne olukord ja areng seda nõuab.

(5) Teavitamine

Täiendava õppetöö plaan edastatakse õpilasele, tema seaduslikule esindajale ja õppekorraldusjuhile hiljemalt juunikuu alguseks.

(6) Õpilane on kohustatud järgima akadeemilise aususe põhimõtteid. Kõrvalise abi, sealhulgas tehisaru loata kasutamist või tehisaru loodud sisu esitamist oma nime all ilma korrektse viitamiseta käsitletakse plagiaadina. Akadeemilise ebaaususe ilmnemisel on õpetajal õigus jätta sooritus hindamata või hinnata see hindegaga „nõrk“. Sellisel juhul tuleb õpilasel tõendada õpiväljundite saavutamist uue sooritusega, lähtudes punktis 6.3. eespool sätestatust.

6.4. Kokkuvõttev tagasisidestamine

Õpilase teadmisi ja oskusi võrreldakse ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja õppele püstitatud eesmärkidega lähima arengu tsoonis. Kokkuvõtlik tagasiside esitatakse 2 korda aastas õppeprotsessi jooksul saadud hinnangute/hinnete põhjal. Selle alusel otsustatakse klassi üleviimine ja kooli lõpetamine.

- 1.–6. kl: poolaastahinnangud;

- 7.–9. kl: poolaastahinded ja aastahinded.

(1) Tagasisideandamise erisused

(1.1.) Poolaasta viimasel 5 õppepäeval pandud hindeid ei arvestata poolaasta hinde/hinnangu väljapanemisel.

(1.2.) Kui õpilane on õppeperioodi vältel puudunud põhjusest olenemata sellises mahu, et õpetajal puuduvad piisavad andmed ja tõendusmaterjal õpitulemuste saavutatuse hindamiseks vastavalt tutvustatud kriteeriumitele, jäetakse kokkuvõttev hinne/hinnang välja panemata ning kommentaari lahtrisse lisatakse vastav selgitus. Õpilasele antakse võimalus täita tegemata ülesandeid õpetajaga kokkulepitud ajakava alusel kuni kooli poolt määratud tähtajani.

Kui õpilane ei esita nõutud töid või ei kasuta järelevastamise võimalust määratud tähtaja jooksul:

- I-II kooliaste: Kommentaari lahtrisse märgitakse: „Õpitulemuste saavutamise hindamiseks puudusid piisavad tõendusmaterjalid.“
- III kooliaste: kokkuvõttev hinne pannakse välja, tuginedes nendele vähestele sooritustele, mis on olemas, või hinnates soorituste puudumist hindegaga „1“ või „MA“.

(1.3.) Mitteeristava hindamise puhul konverteeritakse tulemused lõputunnistusele vastavalt: „arvestatud“ võrdub hindegaga „5“ ja „mittearvestatud“ hindegaga „2“.

(1.4.) 9. klassi aastahinded pannakse välja hiljemalt 1. juunil, välja arvatud ainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

(1.5.) Loovainete ja liikumisõpetuse kokkuvõtvate hinnete väljapanekul arvestatakse mitteformaalseid tulemusi, kui õpilane on esitanud koolile avalduse ja selle alusel on huvitegevus arvestatud osana tema õppekavast.

6.5. Õppekavavälise õppetöö arvestamine koolis läbitava õppe osana

(1) Õppekavaväline õppetöö, sealhulgas õpingud mõnes teises üldhariduskoolis, võetakse 5.-9. klassi õpilasel sobivusel arvesse koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi. Niisugust kokkulepet saavad sõlmida:

- õpilane ja direktor,
- piiratud teovõimega õpilase puhul lapsevanem ja direktor,
- õpilane ja direktori poolt volitatud õpetaja.

(2) Avaldus tuleb esitada iga poolaasta alguseks direktorile või paberkandjal kantseleisse. Avaldusega koos tuleb esitada:

- õpisooritust kinnitav tõend;
- huvikooli kinnitatud õppekava.

Otsus õpingute arvestamise kohta tehakse teatavaks hiljemalt kaks nädalat pärast avalduse laekumist. Avaldus tuleb esitada igal aastal uuesti.

(3) Avaldust hindab õppejuht koos vastava(te) aineõpetaja(te)ga, kelle ülesanne on selgitada, kas õppekavaväline õppimine või tegevus on võimaldanud saavutada nõutud õpitulemusi. Hindamisel toetutakse tõendusmaterjalidele, milleks on õpisoorituste tõend ja/või hinneteleht, õppeaine kava, tõend tegevuste sooritamise kohta jms. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui esitatud tõendusmaterjal ei ole piisav õpitulemuse omandatuse tõendamiseks.

(4) Mitteformaalse õppe arvestamine õppetöö osana ja õppetööst vabastamise alused

- Liikumisõpetus: 5.-9. klassi õpilane vabastatakse avalduse alusel liikumisõpetusest juhul, kui ta osaleb sageli laagrites ja võistlustel ning treenib ja võistleb suuremas mahus, kui see on liikumisõpetuse ainekavas sätestatud. Liikumisõpetuse tundidest vabastatud õpilased esindavad spordivõistlustel osaledes ka kooli. Kui õpilane lõpetab õppeaasta keskel tipptasemel treenimise, tuleb sellest viivitamatult kooli juhtkonnale teada anda ning õpilane osaleb sellisel juhul liikumisõpetuse tundides.
- Kunst: 7.-9. klassi õpilane vabastatakse avalduse alusel kunstitundidest, kui ta õpib lastekunstikooli lõpuklassis. Õpilane osaleb oma klassi/ kooli kunsti näitusel.
- Muusika: 7.-9. klassi õpilane vabastatakse avalduse alusel muusikaõpetuse tundidest, kui ta õpib lastemuusikakooli lõpuklassis või Heino Elleri Muusikakoolis. Kui õpilane on lõpetanud lastemuusikakooli ja soovib muusikatundidest vabastust, osaleb õpilane koolikoori töös ning on valmis esindama kooli muusikaolümpiaadil.

(5) Mitteformaallõppes või mõnes teises haridusasutuses omandatud õpitulemuste hindamisel lähtutakse kooli õppekavas kirjeldatud hindamise alustest ja konkreetse õppeaine hindamise erisustest.

6.6. Käitumine ja hoolsus

(1) Koolis õpilase käitumist ja hoolsust eraldi numbriliselt ei hinnata. Selle asemel rakendatakse õppimist toetavat tagasisidet, mis kirjeldab õigel ajal ja täpselt õpilase tugevusi ning arenguvajadusi, arvestades õpilase individuaalseid eripärasid.

(2) Tagasiside andmisesse on kaasatud õpetajad, klassijuhataja ja õpilane ise. Õpetaja lisab oma tähelepanekud käitumise ja hoolsuse kohta, pakkudes ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks.

(3) Õpilase seaduslik esindaja saab lapse käitumise ja hoolsuse kohta tagasisidet jooksvalt õppeaasta vältel. Kokkuvõttev tagasiside edastatakse vähemalt kord õppeaastas arenguveestlusel ning vajadusel poolaasta tunnistusel.

(4) Kõik kooli töötajad märkavad ja sekkuvad koheselt turvalisust ohustavasse käitumisse. Käitumisjuhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ja heade tavadega, reageerib kool kodukorras sätestatud vastavate mõjutusvahenditega.

6.7. Kooli lõpetamine

(1) Lõpetamise põhinõuded

Põhikooli lõpetamiseks peavad olema täidetud kolm tingimust:

1. Kõikide õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“ või „arvestatud“.
2. Kolmandas kooliastmes on sooritatud loovtöö.
3. Sooritatud on kolm lõpueksamit - eesti keel, matemaatika ja valikeksam - tulemusega vähemalt 50%.

(2) Eksamite erisused ja keeleoskustasemed

- Sõltumata tulemusest sooritab õpilane eksami vaid üks kord. Koolil ei ole korduseksamite korraldamise kohustust.
- Kui õpilane ei saanud ühtsel lõpueksamil osaleda nt tervislikel põhjustel, sooritab ta Harno poolt koostatud lisaeksami.
- Õpilased, kes õpivad eesti keelt teise keelena võivad sooritada eesti keele teise keelena eksami B1/B2 tasemele. Kui B2 taset ei saavutata, aga B1 tase on täidetud, loetakse eksam sooritatuks.
- Õpilane, kellel on juba ette näidata eesti keele C1-taseme tunnistus, on eesti keele eksamist vabastatud.
- Õpilane, kes on Eestis õppinud alla 3 aasta, võib sooritada eesti keele eksami koolieksamina IÕK põhjal.
- Valikeksami võib asendada kutseeksami, erialaeksami või rahvusvahelise keeleksamiga vähemalt B1-tasemele.
- HEV õpilastel on õigus sooritada eksameid eritingimustel, mis on sätestatud IÕKs, nt

abivahendid, lisaaeg, jmt.

(3) Lõpetamine mitterahuldavate tulemustega

Õppenõukogul on õigus kaaluda lõpetamist ka juhul, kui tulemused ei vasta põhinõuetele:

- Ilma avalduseta: Kui aastahinded on korras, aga kuni 2 eksamit jäid alla 50%.
- Lapsevanema avalduse alusel:
 - Kuni 2 negatiivset aastahinnet, aga eksamid on sooritatud.
 - 1 negatiivne aastahinne ja 1 ebaõnnestunud eksam, kuid erinevates ainetes.
 - 3 ebaõnnestunud eksamit, aga aastahinded on positiivsed.

Kui õpilane ei täida lõpetamise tingimusi ja lapsevanem avaldust ei esita, jääb õpilane 9. klassi kursust kordama.

7. Kaasav õpetamine

7.1. Kaasava hariduse põhimõtted

Lähtume õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest.

(1) Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervise seisund, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe:

- sisus ja protsessis;
- kestuses ja koormuses;
- keskkonnas;
- taotletavates õpitulemustes;
- õpetaja töökavas.

(2) Haridusliku erivajadusega õpilane õpib üldjuhul koos oma klassiga ja talle rakendatakse erivajadusele sobivaid tugimeetmeid, et toetada õpilase õpet ja arengut.

(2.1.) Haridusliku erivajadusega õpilasele koolipoolsete tugimeetmete rakendamine oleneb lapse eripäradest ja nende võimalused on sätestatud direktori käskkirjaga kinnitatud dokumendis.

(3) Kui koolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada selleks eraldi koostatud individuaalse õppekava alusel.

(4) B-võõrkeele õppes saab loobuda vanema taotluse alusel:

- Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilane;
- piiratud teovõimega õpilane.

7.2. Tugisüsteem

(1) Hariduslike erivajadustega õpilaste tugimeetmeid ja nende rakendamist koordineerib koolis hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija (edaspidi HEVKO). Tugimeetmeid pakuvad HEVKO, sotsiaalpedagoog, psühholoog, eripedagoog. Lisaks tugimeeskonnale pakuvad vajaduspõhiselt tuge kõik koolitöötajad.

(2) Hariduslik erivajadus selgitatakse välja järgmiselt:

- koolisisene pedagoogiline hindamine;
- koolisisene tugimeeskonna hindamine;
- seaduslike esindajatega konsulteerimine;
- kooliväliste spetsialistide kaasamine õpilase hindamisprotsessi;
- vajadusel meditsiinilised uuringud väljaspool kooli.

(3) Õpilase kohta käiv teave koondatakse individuaalse arengu jälgimise kaardile, mida saavad täiendada klassijuhataja ja tugimeeskonna liikmed.

(4) Andekuse väljaselgitamisel lähtutakse õpetajate tähelepanekutest, õpilase töö- ja testinäidetest ning silmapaistvatest tulemustest maakondlikel, üleriigilistel või rahvusvahelistel olümpiaadidel ja konkurssidel.

(5) Õpilaste nõustamise ja õpiabi osutamise võimalused on:

- arenguveestlused;
- ainealased õpiabitunnid;
- tugimeeskonna poolne nõustamine;
- ümarlauaveestlused, milles osalevad õpilane, klassijuhataja ja vajadusel aineõpetajad, tugikomisjoni liikmed, välise võrgustiku liikmed ja õpilase seaduslik esindaja.

(6) Õpilaste nõustamise ja õpiabi osutamist reguleerib koolisisene dokument. Vajadusel kaasatakse nõustamisprotsessi spetsialistid väljastpoolt kooli.

(7) Haridusliku erivajadusega õpilane võib kokkuleppel klassijuhataja, vastava tugimeeskonna liikme ja aineõpetajaga osaleda üldtoe raames kuni kolme nädalatunni ulatuses tugiteenusel samaaegselt ainetunniga.

(8) Kool pakub seadusliku esindaja nõusolekul lapsele pärast koolipäeva lõppu õpiabi kuni 4. klassi lõpuni. Õpiabi vajaduse selgitab välja õpetaja. 5.-9. klassi õpilastele toimuvad aineõpetajate konsultatsioonid.

7.3. Kaasamine

(1) Kaasamise eesmärk on tagada, et iga õpilane saaks õppeprotsessis sobiva toe ja väljakutse vastavalt võimekusele.

(2) Olulised märksõnad ja soovitusel toetava või kohandatud õppe jaoks:

- Tööjuhiste ja õppematerjalide kohandamine vastavalt tasemele;
- sõnavara selgitamine ja kinnistamine;
- mitmetasandilised ülesanded;
- töö maht või ulatus kohandatult;
- lisaaja andmine ülesannete ja kontrolltööde sooritamiseks;
- võimalus esitada töö alternatiivsel viisil;
- õpioskuste arendamine;
- individuaalne juhendamine ja vajaduspõhine konsultatsioon väiksemas rühmas;
- tugimaterjalide ja abivahendite koostamine ja kasutamise võimaldamine ka hindamisel;
- hindamise kohandamine nii, et õpitulemusi peegeldavad hinded arvestavad eritingimusi ning ei ole otseselt võrreldavad kõigi klassikaaslaste omadega.

(3) Arenguvõimalused ja akadeemiline rikastamine

(3.1.) Kool julgustab andekaid õpilasi olema loovad, juhtivad ja tulemuslikud, pakkudes järgmisi lisavõimalusi:

- osalemine Tartu Ülikooli Teaduskoolis, ainealastes huviringides ja huvikoolides;
- osalemine aineolümpiaadidel, konkurssidel ja projektitöödes;
- osalemine välisvõistlustel kooskõlas õppejuhi ja seadusliku esindajaga;
- täiendav juhendamine aineõpetaja või vastava valdkonna spetsialisti poolt, sh väljaspool kooli;
- õppetööst vabastamine või asendusülesanded vastavalt vajadusele, näiteks süvendatud uurimistöö või välisprogrammis osalemise puhul.

(4) Lisateave kaasamise kohta on kooli kodulehel.

(5) Heaolu ja sotsiaalne areng

Erilist tähelepanu pööratakse õpilaste psühholoogilisele toetamisele. Kaasame tugiteenused, et ennetada läbipõlemist ja sotsiaalset isoleeritust, tagades, et õpilane on positiivselt kaasatud kooliellu ning tema areng on tasakaalustatud.

8. Kooliväline ja kogukondlik õppimine

8.1. Huviringid ja loovtegevused

(1) Mitteformaalne õpe hõlmab ringide ja spordiklubide tööd, ürituste korraldamist, õpilasesinduse tööd ja erinevates projektides osalemist. Mitteformaalne õpe:

- toetab õppe- ja kasvatustöö eesmärgi;
- toetab üldpädevuste arendamist;
- mitmekesistab õpilase vaba aja kasutust;
- kujundab omaalgatuslikkust ja koostööoskusi.

(1.1.) Tunnivälise töö planeerimisel ja korraldamisel tehakse aktiivselt koostööd õppetoolide, klassijuhatajate, aineõpetajate ja partneritega väljastpoolt kooli. Mitteformaalset õpet koordineerib kooli noorsoo- ja kultuuritegevuse juht.

(1.2.) Õppekavavälise õppetöö arvestamine koolis läbitava õppe osana toimub avalduse alusel ja on selgitatud õppekava üldosa 6. peatükis.

(2) Ringide töö eesmärgiks on:

- pakkuda arendavat tunnivälisest tegevust;
- avardada silmaringi;
- tugevdada oskusi;
- kujundada väärtushinnanguid.

(2.1.) Ringide planeerimisel arvestatakse õpilaste huvide ja kooli finantsiliste võimalustega.

(3) Kooli ürituste korraldamise põhimõtted:

- tekitame kooli meie-tunnet;
- kujundame kvaliteetset kultuuri loojat/tarbijat;
- kinnistame juba olemasolevaid traditsioone;
- oleme avatud ka uutele mõtetele;
- kaasame planeerimisel ja läbiviimisel õpilasi, õpilasesindust, klassijuhatajaid, aineõpetajaid, juhtkonda ja muud personali ning võimalusel kogukonda laiemalt.

(3.1.) Kooli üritused on:

- traditsioonilised: kooli sünnipäeva üritused, jõulu- ja kevadkontsert, direktori vastuvõtt tublimatele koos seaduslike esindajatega, lõpuaktus, spordipäevad, jmt;
- tähtpäevalised: 1. septembri ja vabariigi aastapäeva aktus, õpetajate päev, emakeelepäev, jmt;
- projektipõhised: seotud konkreetse idee elluviimisega.

(3.2.) Kooli üritused, nende toimumisaeg, läbiviijad ja vastutajad kajastuvad õppeaasta üldtööplaanis, mis kinnitatakse iga kooliaasta alguses.

(4) Õpilasesindusse kuuluvad aktiivsed 4.-9. klassi õpilased. Õpilasesinduse põhiülesanneteks on:

- aidata kaasa koolielu korraldamisele;
- esindada õpilaste arvamust kooli juhtkonna ja õpetajate ees;
- järgida ja edendada kooli traditsioone;
- kujundada üksteist austavaid käitumistavasid õpilaste omavahelises suhtluses, suhetes õpetajatega ja kooli juhtkonnaga.

8.2. Koostöö kogukonnaga

(1) Peamisteks koostöövormideks seaduslike esindajatega on:

- lastevanemate üldkoosolek vähemalt kord aastas;
- klassi lastevanemate koosolekud;
- vahetu suhtlemine ja suhtlus Stuudiumi või e-posti kaudu;
- arenguvestlus vähemalt üks kord aastas, vajadusel kaasatakse tugimeeskonna liikmeid;
- vajadusel probleemvestlused, kus arutatakse õpilasega seotud küsimusi;
- osalemine ja esinemine kooli või klassi korraldatud üritustel, sh teemanädalatel;
- osalemine kooli hoolekogu töös;
- osalemine avatud õppetundides vaatlaja või abiõpetajana;
- õpilaste ühine toetamine nende arenguteel;
- kooli rahuloluküsimustik koolipere liikmetele üle kolme aasta.

(3) Oluline info koolikorralduse ja õppetöö kohta jagatakse lastevanemate koosolekul, Stuudiumi või kooli kodulehe kaudu.

(4) Seaduslike esindajate aktiivne osalemine koosolekul ja kooli või klassi üritustel tugevdab kogukonna- ja koolipere tunnet.

8.3. Rahvusvahelised projektid ja õpiränded

(1) Teeme riigisisest ja rahvusvahelist koostööd erinevate projektide, koolituste, külaliste ja õpirännete kaudu, lähtudes kooli ressurssidest.

(2) Lähtume rahvusvahelise ja riigisisese koostöö kavandamisel kooli arengukavast, teemapõhise õppe moodulitest, õppe- ja kasvatustöö eesmärkidest, üldpädevuste toetamisest, traditsioonidest ja pakutavatest võimalustest.

(3) Ettepanekuid projektide koostamiseks ja läbiviimiseks või nendes osalemiseks võivad teha kõik koolipere liikmed õppearendusjuhile, kes tegeleb projektide halduse ja koordineerimisega.

(4) Koolile on omistatud Erasmus+ akrediteering.

9. Õppekava elluviimine ja arendus

9.1. Õppekava rakendamine

Õppekava rakendamine on pidev protsess. Kogume regulaarselt tagasisidet koolipere liikmetelt ning kasutame seda õppekava arendamiseks ja kohandamiseks, et kujundada õpilastest loovad, kriitiliselt mõtlevad ja koostöised 21. sajandi kodanikud.

(1) Viime iga kolme aasta tagant läbi ülekoolilise rahuloluküsitluse. Analüüsime ja arvestame saadud soovitusi ja esiletõstetud kitsaskohti teostusvõimalikkuse korral töö edasises kujundamises.

(2) Õpilased on oma õpitee aktiivsed suunajad ja kaasloojad. Selleks on kaks meetodit:

- Eneseanalüüs ja refleksioon, kus õpilased analüüsivad regulaarselt oma õppimist ja saavutusi. Õpetaja kasutab seda tagasisidet, et kohandada õppemeetodeid, -vorme ja -keskkonda vastavalt õpilaste tegelikele vajadustele ja huvidele.
- Osalemine planeerimises, kus õpilasi kaasatakse õppe-eesmärkide seadmisel ja õppekorralduslike valikute tegemisse. See soodustab enesejuhtimist ning tagab, et õppeprotsess on õpilase jaoks tähendusrikas ja motiveeriv.

(3) Võimalusel korraldatakse aruteluringe, mis aitavad viia õppesisu ning õppe- ja kasvatustegevuse paremini vastavusse õpilaste vajadustega.

(4) Teaduspõhine ja lõimitud õpe seob õpitut igapäevaeluga ja arendab jätkusuutlikku mõtteviisi.

(5) Kooli päevakava võimaldab aktiivset ja tervislikku koolipäeva.

(6) Tagasisidestamine on õppimist toetav ning rahvusvahelised projektid aitavad mõista kohalikku õpet globaalses kontekstis.

9.2. Paindlikkus muutuvates oludes

(1) Kasutame paljudes õppeainetes Moodle'i platvormi, mis on meie digitaalne õpikeskkond. See võimaldab kombineerida koolis toimuvat õpet iseseisva tööga, tagades õpilasele ligipääsu materjalidele ja juhistele igal ajal. Moodle'i kasutamine aitab õpilasel õppida oma aega planeerima ning arendab enesejuhtimist ja sotsiaal-emotsionaalseid oskusi.

(2) Pöörame õppetöös suurt tähelepanu tehnoloogia eetilisele kasutamisele ja info usaldusväärsusele. Õpilasi juhendatakse, kuidas virtuaalmaailmas turvaliselt käituda, andmeid kaitsta ning kriitiliselt infot hinnata, et kujuneks teadlik ja loov digikasutaja.

(3) Õpetajad kohandavad õppeviise vastavalt tehnoloogilistele võimalustele ja rühma vajadustele. Arendame pidevalt nii õpilaste kui ka õpetajate digipädevusi, et reageerida kiiresti uutele olukordadele ja võimalustele. See tagab, et õppimine on järjepidev ja stabiilne ka muutlikes oludes.

10. Tunnijaotusplaan

(1) Kehtiv tunnijaotusplaan on kooli kodulehel ja Lisas 2.

(2) Vaba tunniressursi kasutamine:

I kooliastmes kasutame vaba tunni ressursi (8 tundi) järgmiselt:

- 2 tundi üldõpetusele (matemaatika 2. ja 3. klass);
- 3 tundi A-võõrkeelele (1. ja 2. klass);
- 3 tundi draamaõpetusele (1.-3. klass).

II kooliastmes kasutame vaba tunni ressursi (10 tundi) järgmiselt:

- 3 tundi draamaõpetusele (4.-6. klass);
- 3 tundi B-võõrkeelele (4.-6. klass);
- 1 tund matemaatikale (5. klass);
- 3 tundi klassijuhatajatunnile (4.-6. klass).

III kooliastmes kasutame vaba tunni ressursi (4 tundi) järgmiselt:

- 1 tund eesti keelele (9. klass);
- 1 tund matemaatikale (9. klass);
- 2 tundi draamaõpetusele (7. ja 8. klass)

Lisa 1. Liikluskasvatuse üldised põhimõtted kooliastmeti

I kooliastmes – jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.

I kooliastme lõpuks õpilane:

- Oskab ohutult liigelda jalakäija ja jalgratturina koduümbruses, teab ohutu teeületuse põhimõtteid.
- Oskab kasutada kohustuslikke ohutusvahendeid.
- Teab hädaabinumbrit 112 ja oskab ohust teatada.
- Oskab eristada ohtlikku käitumist ja hinnata sõidukite liikumise suunda/kiirust.

II kooliastmes – erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

II kooliastme lõpuks õpilane:

- Tunneb liikluseeskirja nõudeid jalakäijale ja jalgratturile ning oskab neist lähtuvalt käituda.
- Selgitab erinevaid liiklusolukordi nii enda kui teiste liiklejate seisukohalt.
- Oskab kaardistada koolitee ohtlikud kohad ja analüüsib ohtude vältimise meetodeid.
- Oskab leida ohutusalast informatsiooni.

III kooliastmes – ohuolukordade tekke põhjuste selgitamine, võimalikud lahendusvariandid ohuolukordades tegutsemiseks. Meetmed, mis aitaksid ennetada liiklustraumasid. Ohutust tagavate kaitsevahendite kasutamine.

III kooliastme lõpuks õpilane:

- Väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ja on seaduskuulekas.
- Analüüsib ohuolukordade tekkepõhjuseid, hindab ohte ja pakub lahendusvariante ning teab liiklustraumade ennetamise meetmeid.
- Mõistab ja rakendab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, jalgratturile ja mopeedijuhile.
- On teadlik ohutusalastest kampaaniatest ning oskab võrrelda Eesti liiklusolukorda teiste riikidega.

Lisa 2. Tunnijaotusplaani tabel

Tartu Raatuse Kooli 2026/2027 õppeaasta tunnijaotusplaani																		Lisa 6.
Õppeaine	I kooliaste						II kooliaste						III kooliaste					
	1.kl	2. kl	3. kl	RÕK	Lisa	TRK	4. kl	5. kl	6. kl	RÕK	Lisa	TRK	7. kl	8. kl	9. kl	RÕK	Lisa	TRK
eesti keel	7	6	6	19	0	19	4	3	4	11	0	11	2	2	3	6	1	7
kirjandus								2	2	4	0	4	2	2	2	6	0	6
A-võõrkeel	1	2	3	3	3	6	3	3	3	9	0	9	3	3	3	9	0	9
B-võõrkeel							2	2	2	3	3	6	3	3	3	9	0	9
matemaatika	3	4	5	10	2	12	4	5	5	13	1	13	5	4	5	13	1	14
loodusõpetus	1	1	1	3		3	2	3	2	7	0	7	2			2	0	2
bioloogia													1	2	2	5	0	5
geograafia													1	2	2	5	0	5
füüsika														2	2	4	0	4
keemia														2	2	4	0	4
inimeseõpetus		1	1	2	0	2	0	1	1	2	0	2	1	1		2	0	2
ajalugu								1	2	3	0	3	2	2	2	6	0	6
ühiskonnaõpetus									1	1	0	1			2	2	0	2
kunst	1	2	1,5	4,5	0	4,5	1	1	1	3	0	3	2	1		3	0	3
muusika	2	2	2	6	0	6	2	1	1	4	0	4	1	1	1	3	0	3
tööõpetus	2	1	1,5	4,5	0	4,5												
tehnoloogia / käsitöö ja kodundus							2	1	2	5	0	5	2	2	1	5	0	5
liikumiseõpetus	2	3	3	8	0	8	3	3	2	8	0	8	2	2	2	6	0	6
draamaõpetus	1	1	1	0	3	3	1	1	1	0	3	3	1	1	0	0	2	2
loovtöö														1		0	1	1
klassijuhatajatund							1	1	1	0	3	3	1		1	0	2	2
Nädalakoorumus	20	23	25	60	8	68	25	28	30	73	10	83	31	33	33	90	7	97
RIIKLIK MAX	20	23	25	68			25	28	30	83			30	32	32	94		

Lisa 3. Kasutatud allikad ja soovituslik kirjandus

Käesolev loetelu toetab kooli õppekava üldosa rakendamist, pakkudes teaduslikku ja filosoofilist raamistikku meie õpikäsitusest arusaamiseks.

1. Eesti haridusmaastik ja riiklikud regulatsioonid

- Erasmus+ programm. (s.a.). *Euroopa haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm*. Euroopa Komisjon. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et>
- Haldusmenetluse seadus. (2001). *RT I, 23.02.2011, 8*. <https://www.riigiteataja.ee/akt/HMS>
- Haridus- ja Noorteamet. (s.a.). *Eksamite ja testide korraldus ning õppeinfosüsteemid*. <https://harno.ee/>
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2021). *Eesti haridusvaldkonna arengukava 2021–2035*. <https://www.hm.ee/et/tegevused/strateegiline-planeerimine-aastateks-2021-2035>
- Kikas, E. (Toim). (2008). *Õppimine ja õpetamine*. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Käis, J. (2004). *Kooli-raamat* (Koost. F. Eisen). Ilmamaa. (Algupärandid ilmunud 1920–1940).
- Liikuma Kutsuv Kool. (s.a.). *Võrgustikust ja metoodikast*. <https://www.liikumakutsuvkool.ee/>
- Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. (2010). *RT I, 02.07.2010, 37, 213*. <https://www.riigiteataja.ee/akt/PGS>
- Sotsiaalminister. (2025). *Nõuded müra, sealhulgas ultra- ja infraheli ohutusele elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning helirõhutaseme mõõtmise meetodid*. *RT I, 14.11.2025, 14*. <https://www.riigiteataja.ee/akt/114112025014>
- Stuudium. (s.a.). *Tartu Raatuse Kooli õppeinfosüsteem ja koostöökeskkond*. <https://raatuse.ope.ee/>
- Tartu Raatuse Kool. (s.a.). *Kooli koduleht*. <https://raatuse.tartu.ee/>
- Tartu Raatuse Kool. (2025). *Tartu Raatuse Kooli õppekava ja ainekavad (veebiversioon)*. <https://sites.google.com/raatuse.tartu.ee/variant1>
- Tartu Ülikooli liikumislabor. (s.a.). *Liikuma Kutsuv Kool: teaduspõhine lähenemine*. <https://www.liikumakutsuvkool.ee/>
- Toomela, A. (2016). *Kultuur, kõne ja mõtlemine*. Eesti Keele Sihtasutus.
- Toomela, A. (2017). *Minu Ise areng: inimlapsest Inimeseks*. Väike Vanker.

- Vabariigi Valitsus. (2025). *Põhikooli riiklik õppekava*. RT I, 23.12.2025, 6. <https://www.riigiteataja.ee/akt/123122025006>
- Ühinenud Rahvaste Organisatsioon. (1948). *Inimõiguste ülddeklaratsioon*. Välisministeerium. <https://vm.ee/et/inimoiiguste-ulddeklaratsioon>
- Ühinenud Rahvaste Organisatsioon. (1989). *Lapse õiguste konventsioon*. Riigi Teataja. <https://www.riigiteataja.ee/akt/24016>

2. Kultuuriajalooline koolkond ja arendav õpe

- Davõdov, V. (1988). *Probleme des entwickelnden Unterrichts* [Arendava õppe probleemid]. Volk und Wissen.
- Elkonin, D. (1989). *Izbrannye psihologitšeskie trudy* [Valitud psühholoogilised tööd]. Pedagogika.
- Galperin, P. J. (2002). *Leksii po psihologii* [Psühholoogia loengud: vaimsete toimingute etapiviisiline kujundamine]. Knižnõi dom "Universitet".
- Leontjev, A. N. (2020). *Tegevus, teadvus, isiksus*. (Algupärast avaldatud 1975).
- Luria, A. R. (1976). *Cognitive development: Its cultural and social foundations* [Kognitiivne areng: selle kultuurilised ja sotsiaalsed alused]. Harvard University Press.
- Võgotski, L. S. (2014). *Mõtlemine ja kõne* (P. Tulviste, Toim; O. Mutt & E. Tulviste, Tlk). Ilmamaa. (Originaalteos avaldatud 1934).
- Wibowo, S., Wangid, M. N., & Firdaus, F. M. (2024). The relevance of Vygotsky's constructivism learning theory with the differentiated learning primary schools. *Journal of Education and Learning (EduLearn)*, 18(1), 160–166. <https://doi.org/10.11591/edulearn.v18i1.21043>

3. Haridusmuudatused, õppedisain ja organisatsioon

- Bannink, F. (2010). 1001 solution-focused questions: A handbook for solution-focused interviewing [1001 lahenduskeskset küsimust: lahenduskeskse intervjuueerimise käsiraamat]. W. W. Norton & Company.
- Dewey, J. (2019). *Demokraatia ja haridus: sissejuhatust haridusfilosoofiasse*. Tartu Ülikooli Kirjastus. (Originaalteos avaldatud 1916).
- Fullan, M. (2016). *The new meaning of educational change* (5. trükk). Teachers College Press.

- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school*. Teachers College Press.
- Hattie, J. (2019). *Nähtav õppimine ja teadus sellest, kuidas me õpime*. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Senge, P. M. (2006). *The fifth discipline: The art & practice of the learning organization*. Doubleday.
- Wiggins, G., & McTighe, J. (2005). *Understanding by design* (2. trükk). ASCD.

4. Uuringud ja metodoloogia (Koolipäeva korraldus ja lõiming)

- Barlaan, D. R., Pangelinan, B. A., Johns, A., Schweikhard, A., & Cromer, L. D. (2022). Middle school start times and young adolescent sleep, behavioral health, and academic performance outcomes: A narrative review. *Journal of Clinical Sleep Medicine*, 18(11), 2681–2694. <https://doi.org/10.5664/jcsm.10184>
- Dorn, E., Hancock, B., Sarakatsannis, J., & Viruleg, S. (2021). *Time in school: A conceptual framework, synthesis of the causal research, and empirical exploration*. McKinsey & Company.
- Marg, O., & Theiler, L. (2023). Effects of transdisciplinary research on scientific knowledge and reflexivity. *Research Evaluation*, 32(4), 635–647. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvad033>
- Morris, R. C. (2022). Block scheduling and its gift of time: A comprehensive review. *Educational Planning*, 29(2), 61–77.
- Skoumi, M. I., Gialamas, V., & Fesakis, G. (2023). Transdisciplinary embodied education in elementary school: A real integrative approach for the STEAM teaching. *Frontiers in Education*, 8. <https://doi.org/10.3389/educ.2023.1134823>